Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Strategaeth e-ddemocratiaeth
Ymwneud yn ddigidol â phobl Cymru

Cynnwys

1. Rhagair t2

2. Yr amgylchedd gweithredu a'r *status quo*
   - 2.1 Yr hyn sy'n ein gyrru t3
   - 2.2 Ein perfformiad t3
   - 2.3 Ein heriau t4

3. Gweledigaeth, Nodau ac Amcanion
   - 3.1 Gweledigaeth t7
   - 3.2 Nodau t7
   - 3.3 Amcanion t8

4. Llywodraethu t11

5. Risgiau t12

6. Staffio a chostau t13

7. Amserlen ar gyfer cyflawni t14

8. Allbynnau t15

9. Gwerthuso a monitro t16

10. Cydnabyddiaeth t17

1. Rhagair

Mae Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn dymuno ehangu ei ddefnydd o amrywiaeth o sianelau digidol er mwyn cynyddu cwmpas a dyfnder ei ymwneud â phobl Cymru a dealltwriaeth pobl Cymru a rhanddeiliaid eraill.

Mae'r strategaeth hon yn gosod allan yr hyn mae Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn dymuno'i gyflawni drwy ymwneud digidol neu fentrau e-ddemocratiaeth, a sut y bydd yn cyflawni hynny.

Bydd y strategaeth yn amlinellu'r canlynol:

- **crynodeb o'r sefyllfa bresennol;**
- **datganiad clir o'n gweledigaeth, ein nodau a'n hamcanion;**
- **trosolwg ar lefel uchel o swyddogaethau a chyfrifoldebau ar gyfer staff;**
- **llywodraethu;**
- **crynodeb o'r camau nesaf, gan gynnwys amserlen; a**
- **dadansoddiad o fecanweithiau arfarnu.**

Rhaid sylwi bod y ddogfen hon yn gosod y cyfeiriad strategol ar gyfer Cynulliad Cenedlaethol Cymru. Nid dogfen weithredol mohoni. Fodd bynnag, nod y strategaeth yw sicrhau arbedion cost drwy ddefnyddio adnoddau'r Cynulliad yn effeithlon, a galluogi defnyddio technolegau sydd ar gael am ddim ac yn hawdd.

Ar ôl cymeradwyo'r strategaeth gan Gomisiwn y Cynulliad, caiff cynllun darparu gweithredol manwl ei baratoi.

Iwan Williams
Rheolwr y Cyfryngau, Brandio ac e-ddemocratiaeth
Awst 2010

2. Yr amgylchedd gweithredu a'r *status quo*

Ystyr e-ddemocratiaeth yw defnyddio sianelau cyfathrebu digidol a thechnegau cyfathrebu traddodiadol yn effeithiol i sicrhau bod y Cynulliad Cenedlaethol yn cyfathrebu'n effeithiol ac yn caniatáu i bobl Cymru allu cysylltu'n gyflym ac yn hawdd â'r Cynulliad.

2.1 Yr hyn sy'n ein gyrru

Un o amcanion strategol allweddol y Cynulliad Cenedlaethol yw cynnwys y cyhoedd yn y broses ddemocrataidd; sicrhau bod dealltwriaeth gynyddol o'i swyddogaeth yng Nghymru, a hysbysu pobl sut y gallant fod yn rhan o'i swyddogaethau o ran deddfwriaeth a chraffu.

Wrth inni nesáu at y Pedwerydd Cynulliad ac ymgymryd â'r rôl o hysbysu pobl Cymru am eu cyfleoedd i bleidleisio yn 2011, mae angen inni sicrhau ein bod yn gwneud y gorau o bob cyfle i siarad â phobl Cymru. Mae gennym fatrics cadarn o sianelau cyfathrebu, ond rhaid inni sicrhau yr ychwanegir at y rhain gan ddulliau newydd sy'n datblygu.

Felly, mae'r strategaeth yn cymryd i ystyriaeth y gostyngiad cyffredinol o 5 y cant yn y gyllideb ar gyfer 2011-12, a'r gostyngiad cronnus arfaethedig o 20 i 25 y cant erbyn diwedd 2014-15. Rhagwelir y gellir cyflawni'r strategaeth hon o fewn y cyfyngiadau hyn.

Mae technoleg wedi newid cyfathrebu. Mae wedi newid y ffordd y bydd pobl yn cyfathrebu â'i gilydd, ac y mae'n newid y ffordd y bydd pobl yn cyfathrebu â sefydliadau, mawr a bach. Erbyn hyn, mae pobl yn disgwyl gallu cysylltu â chyrff cyhoeddus a phreifat ar unwaith, ac yn bwysicach, maent yn disgwyl i'r cyrff hynny wrando ac ymateb yn brydlon.

Os na fydd y Cynulliad mewn sefyllfa i allu siarad, bydd yna sgyrsiau eraill a fydd yn trafod y ffaith fod deddfwrfa Cymru yn methu rhyngweithio â phobl ar eu telerau hwy, a bydd hynny ar unwaith yn golygu ei bod yn methu yn ei nod o ymwneud yn effeithiol.

Yn ogystal, rhaid i'r Cynulliad gadarnhau ei safle o fod yn ffynhonnell wybodaeth awdurdodol a dibynadwy ar faterion sydd, er yn ymddangos yn haniaethol, hwyrach, yn effeithio'n uniongyrchol ar fywydau pobl – megis y refferendwm.

Felly, mae'r strategaeth hon ar e-ddemocratiaeth yn gosod allan fwriad clir y bydd y Cynulliad yn derbyn yn frwd dechnolegau newydd i sicrhau ein bod mewn sefyllfa i ryngweithio â phobl Cymru - ar eu telerau hwy, yn eu dewis hwy o amgylchedd, ac yn yr iaith a ddewisant, ond mewn ffordd sy'n caniatáu inni reoli ac arwain sgyrsiau'n effeithiol.

Y bwriad yw gwneud cyfathrebu â'r Cynulliad yn ddemocrataidd, ac ar yr un pryd wneud y broses ddemocrataidd yng Nghymru yn fwy hwylus ac yn haws ei deall.

2.2 Ein perfformiad

Mewn llawer ffordd, mae'r Cynulliad ar y blaen i'w gyfoedion yn y ffordd y mae'n defnyddio technoleg. Caiff Aelodau Cynulliad eu gwasanaethu gan systemau gwybodaeth deallus yn y Senedd ac yn eu swyddfeydd rhanbarthol ac etholaethol, gan roi iddynt y gallu i weithio heb ddefnyddio papur. Ni yw un o'r ychydig seneddau yn y byd lle gall Aelodau gyflwyno gwybodaeth yn electronig, yn ogystal â phleidleisio a chyfathrebu'n ddigidol o fewn y Siambr.

Mae gwasanaeth gweddarlledu byw y Cynulliad, Senedd.tv, yn darparu darllediad cynhwysfawr o holl fusnes y Cynulliad, ac yn Siambr Hywel – siambr ddadlau'r Senedd gynt – y mae'r unig siambr drafod benodedig yn y byd ar gyfer pobl ifanc. Yn ogystal, caiff trawsgrifiadau o Gyfarfodydd Llawn eu cyhoeddi ar-lein cyn pen 24 awr ar ôl diwedd y cyfarfod, a chaiff crynodeb o'r busnes ym mhob cyfarfod hefyd ei gyhoeddi ar-lein cyn pen hanner awr ar ôl diwedd pob cyfarfod.

Eleni hefyd ymrwymodd Comisiwn y Cynulliad i sicrhau bod y cofnod o drafodion ar gael yn fwy cyffredinol i gynulleidfa ehangach.

Mae'r Cynulliad wedi ehangu'n sylweddol ei ddull strategol o ddefnyddio technegau aml-gyfrwng er mwyn codi proffil ein swyddogaethau craffu a deddfwriaethol; mae'r tîm Cyfathrebu Allanol wedi bod yn gweithio'n agos gyda phwyllgorau i ddatblygu pecynnau gwybodaeth aml-gyfrwng sy'n cwmpasu ymgynghori, ymchwilio, crynhoi tystiolaeth a lansio adroddiadau.

Mae cwmpas gwaith felly wedi cynyddu drwy ddefnyddio bws y Cynulliad yn y Gogledd, ac mae lansio'r Pierhead hefyd yn cynnig ffordd ysgafnach o gyflwyno gwybodaeth am weithgareddau'r Cynulliad.

Rydym hefyd wedi cyflwyno presenoldeb y Cynulliad yn llwyddiannus ar nifer o wefannau rhwydweithio cymdeithasol. Defnyddir Twitter fel lleoliad newyddion dwyieithog sy'n rhoi ein holl ddatganiadau i'r wasg; mae Facebook yn rhoi gwybodaeth am holl ddigwyddiadau'r Cynulliad; mae tudalennau Flickr y Cynulliad yn rhoi i'r cyhoedd nifer o luniau di-hawlfraint o'r Cynulliad a'i ystâd. Mae gan y Cynulliad sianel YouTube benodedig sy'n cynnwys pob fideo sy'n cael ei gynhyrchu naill ai fel rhan o becynnau newyddion aml-gyfrwng y Cynulliad neu ei fideos hyrwyddo ac "esbonio".

Fodd bynnag, mae mentrau e-ddemocratiaeth y Cynulliad wedi bod yn dactegol pan ddylent fod yn strategol, ac yn ysbeidiol pan ddylent fod yn gyson.

Yn ogystal, nid yw ein proffil digidol – ac yn wir ein hygyrchedd – bob amser yn gymesur â'n swyddogaeth fel deddfwrfa Cymru.

2.3 Yr heriau

Er bod y Cynulliad yn y tair blynedd diwethaf wedi gwella'i ymdrechion cyfathrebu'n sylweddol, mae'r strategaeth yn ceisio sicrhau ein bod yn cyd-fynd â'r farchnad gyfathrebu a phobl Cymru, â dyheadau Aelodau'r Cynulliad ac â disgwyliadau staff.

Y farchnad

Yn ystod y pum mlynedd diwethaf mae ein hamgylchedd gweithredu wedi newid yn sylweddol. Mae'r tirlun o ran cyfathrebu wedi mynd yn gynyddol ddarniog a dan reolaeth cyfyngiadau digidol, sydd wedi newid cyfansoddiad cynulleidfaoedd, eu patrymau defnyddio a chwmpas rhyngweithio'r Cynulliad â hwy.

Aelodau'r Cynulliad

Mae nifer o Aelodau'r Cynulliad yn wybodus o ran technoleg ac yn defnyddio amrywiaeth eang o dechnegau a sianelau cyfathrebu i gysylltu ag etholwyr a rhanddeiliaid a chyd-weithwyr. Felly, dylai'r Cynulliad, fel corff arloesol sy'n ymwneud yn ddigidol, gynnig arweiniad ar dueddiadau sy'n datblygu i Aelodau sydd eisoes yn fedrus yn dechnolegol. Dylai hefyd annog a mentora Aelodau sy'n llai hyderus i sicrhau bod etholwyr ledled Cymru yn cael yr un cyfle i ryngweithio'n ddigidol â'u Haelod Cynulliad rhanbarthol neu leol.

Staff y Cynulliad Cenedlaethol

Mae gan nifer o staff y Cynulliad Cenedlaethol broffiliau cymdeithasol ar waith neu maent yn cymryd rhan yn y blogosffer gwleidyddol a chymdeithasol yn bersonol. Mae gan nifer o'n staff ddiddordeb nid yn unig mewn cyfathrebu gwleidyddiaeth, ond yng ngwleidyddiaeth cyfathrebu; byddai defnyddio sgiliau staff yn well yn golygu ein bod yn gwella fel sefydliad. Yn ogystal, mae defnyddio sianelau digidol, yng ngolwg y staff, yn hollol ganolog i'r ymdrech hon.

Bydd y tîm e-ddemocratiaeth yn cynhyrchu ac yn rheoli'r polisïau, yr arweiniad a'r hyfforddiant a grëir i gefnogi staff sy'n ymgymryd â gwaith e-ddemocratiaeth.

Mae'n werth sylwi bod nifer o ffyrdd y gall staff y Cynulliad Cenedlaethol ymwneud yn ddigidol ac y gallant gynrychioli'r Cynulliad Cenedlaethol mewn nifer o sefyllfaoedd. Weithiau gall y 'cynrychioli' hwn fod y tu hwnt i ddylanwad uniongyrchol y strategaeth gorfforaethol hon.

Awgrymir y dylai'r Cynulliad Cenedlaethol, felly, ddatblygu canllawiau polisi ar gyfer ei staff, Aelodau'r Cynulliad a Chomisiynwyr sy'n cydnabod tair lefel o gyfranogi mewn ymwneud digidol. Mae'r polisi hwn yn cyd-fynd â pholisïau ymwneud ehangach sydd wedi eu datblygu gan Swyddfa'r Cabinet:

- **Personol: proffil digidol preifat sy'n eiddo llwyr i'r unigolyn ac wedi ei bennu'n unigryw ganddo, lle gall ef neu hi siarad yn achlysurol am gael ei gyflogi gan y Cynulliad Cenedlaethol. Ond ni ddylai ddefnyddio'r proffil hwn i drafod na chynrychioli'r sefydliad a'i weithgareddau proffesiynol;**

- **Noddi: proffil proffesiynol sy'n eiddo llwyr i'r unigolyn ac wedi ei bennu'n unigryw ganddo ond yn cael ei ddefnyddio'n unig mewn cysylltiad â'i weithgaredd proffesiynol fel un a gyflogir gan y Cynulliad ac sydd, felly, wedi ei gofrestru gyda'r adran Cyfathrebu Allanol a'i lunio gan strategaeth gorfforaethol y Cynulliad – er enghraifft, gweithiwr Allgymorth yn un o ranbarthau'r Cynulliad;**

- **Corfforaethol: proffil proffesiynol wedi ei lunio gan yr unigolyn ond yn cael ei gydlynu gan y Cynulliad Cenedlaethol, ei ddefnyddio'n unig fel sianel gyfathrebu gorfforaethol ac wedi ei fframio gan strategaeth y sefydliad – mae proffiliau ar gyfer pwyllgorau penodol y Cynulliad Cenedlaethol, swyddogaethau newyddion, ac yn y blaen, yn enghreifftiau.**

3. Gweledigaeth, nodau ac amcanion

3.1 Gweledigaeth

Dyma yw'r weledigaeth strategol ar gyfer strategaeth e-ddemocratiaeth y Cynulliad Cenedlaethol:

> Ymrwymiad y Cynulliad Cenedlaethol i e-ddemocratiaeth yw ymrwymiad i sicrhau y gall pobl Cymru ddeall yn hawdd ein swyddogaethau deddfwriaethol a chraffu, a chymryd rhan ynddynt.
>
> Bydd holl waith e-ddemocratiaeth y Cynulliad Cenedlaethol yn canolbwyntio ar sicrhau ein hamcanion busnes, ac anogir yr holl staff i gymryd rhan er mwyn dangos eu doniau a'u hymrwymiad i'n hamcanion.

3.2 Nodau

Mae'r nodau canlynol wedi eu cynnwys yn y weledigaeth:

1. Ymrwymo i sgwrsio
   Mae'r Cynulliad Cenedlaethol wedi ymrwymo i ddefnyddio pob sianel gyfathrebu sydd ar gael – yn rhai traddodiadol a rhai arloesol – i sicrhau bod pobl Cymru'n deall gwaith y Cynulliad ac yn dymuno cymryd rhan ynddo.

2. Bydd cyfathrebu'n berthnasol, yn ddefnyddiol ac yn effeithiol
   Caiff pob menter a strategaeth gyfathrebu ei gwerthuso i sicrhau ei bod nid yn unig yn gost-effeithiol ond yn defnyddio'r sianel gyfathrebu fwyaf addas. Gall y sianelau hyn fod yn draddodiadol, yn arloesol neu'n gyfuniad o'r ddau.

3. Ymrwymiad i gydlynu dulliau cyfathrebu
   Caiff pob menter gyfathrebu ei hasesu i sicrhau ei bod wedi ei phwysoli'n gywir o ran cyfathrebu digidol a chyfathrebu traddodiadol, megis allgymorth a digwyddiadau.

4. Y cyfrwng yw technoleg, nid y neges
   Ni fydd defnyddio cyfryngau digidol yn dod yn ddull llaw-fer diog am fod yn arloesol, ac ni thynnir sylw'r Cynulliad gan offer cyfathrebu arloesol. Bydd y Cynulliad yn ymroi i faterion yn hytrach nag i'r cyfrwng a ddefnyddir i gyfleu'r materion hynny

5. Annog arloeswyr cyfathrebu
   Bydd y Cynulliad yn cydnabod bod gan rai pobl a thimau, ar draws y sefydliad, ddiddordeb ysol mewn ymwneud digidol a dulliau arloesol o gyfathrebu. Felly, bydd y Cynulliad yn annog yr unigolion hynny i fod yn hyrwyddwyr e-ddemocratiaeth dros eu maes gwasanaeth (ac i weithio gyda'u rheolwyr i hwyluso hyn) er mwyn sicrhau bod yr egwyddor yn gwreiddio drwy'r holl sefydliad.

6. **Anelu at ymwneud creadigol**
   Byddwn yn ymdrechu i wneud ein cyfathrebu'n greadigol er mwyn atgyfnerthu ymrwymiad y Cynulliad i ymateb yn gadarn i newid cyfansoddiadol.

7. **Derbyn bod rhai risgiau'n angenrheidiol**
   Bydd y Cynulliad Cenedlaethol yn rheoli'r risgiau sy'n gysylltiedig ag e-ddemocratiaeth - gan gynnwys risg i enw da, diogelwch personol a diogelu data - drwy sefydlu polisïau ac arweiniad cadarn ar ymwneud digidol.

8. **Gwybod beth yw ein cyfyngiadau**
   Mae yna rai gweithgareddau cyfathrebu nad ydynt yn addas ar gyfer cyfathrebu digidol yn unig – er enghraifft, yn y dyfodol agos mae'n annhebygol y byddwn yn ymgymryd ag ymchwiliad deddfwriaethol neu graffu a fyddai'n digwydd ar-lein *yn unig*. Byddwn bob amser yn glir ynglŷn â'r hyn sydd y tu allan i gylch gwaith cyfathrebu digidol, a pham.

9. **Mesur brwdfrydedd rhanddeiliaid**
   Cyn i'r Cynulliad ddechrau ag ymrwymiad i gyfathrebu'n ddigidol â grwpiau o randdeiliaid wedi eu diffinio (er enghraifft, y cyfryngau), byddwn yn asesu eu brwdfrydedd dros gyfathrebu felly, a byddwn yn addasu ein dull yn ôl eu hanghenion.

10. **Gwerthuso**
    Bydd y Cynulliad Cenedlaethol yn rheolaidd yn monitro ac yn gwerthuso effaith ac ansawdd ei ymwneud, a byddwn yn addasu ein cyfathrebu o ganlyniad i farn a geir o'r gwerthuso hwnnw. Rydym hefyd yn ymrwymo i rannu'r farn honno gyda rhanddeiliaid eraill pan fydd yn briodol.

3.3 Amcanion

Mae'r amcanion dilynol wedi eu llunio i grisialu gweledigaeth y Cynulliad Cenedlaethol ar gyfer e-ddemocratiaeth a'r amcanion sy'n ei chynnal.

Mae'r amcanion hyn i gyd yn cydymffurfio ag egwyddorion CAMPUS, a chânt eu hadolygu'n rheolaidd, yn enwedig yn ystod cyfnod cychwynnol eu gweithredu.

Mae'r amcanion dilynol am y cyfnod cychwynnol o 12 mis.

1. **Sefydlu tîm e-ddemocratiaeth drwy'r Cynulliad i gyd**
   Caiff grŵp e-ddemocratiaeth ei sefydlu gyda chynrychiolwyr o bob maes gwasanaeth, gan gynnwys pobl sydd naill ai wedi dweud eu hunain fod ganddynt ddiddordeb gwirioneddol mewn e-ddemocratiaeth, neu sydd eisoes wedi dangos bod ganddynt gymhwyster ar gyfer yr egwyddorion sy'n ei llywio.

2. **Datblygu cynllun 12 mis**
   Bydd y tîm e-ddemocratiaeth yn datblygu cynllun e-ddemocratiaeth 12 mis yn seiliedig ar y strategaeth hon ac yn ei weithredu, a bydd gweithgareddau'n ceisio cyflawni gweledigaeth a nodau'r strategaeth.

3. **Creu canolbwynt ar gyfer yr holl weithgaredd e-ddemocratiaeth**
   Bydd gwefan y Cynulliad Cenedlaethol yn darparu un man mynediad ar gyfer yr holl weithgaredd e-ddemocratiaeth.

4. **Cael y staff i ymgyfarwyddo â'r gweithgaredd presennol**
   Mae nifer o safleoedd rhwydweithio cymdeithasol eisoes wedi eu sefydlu ar gyfer y Cynulliad i baratoi ar gyfer yr adeg pan fydd y strategaeth e-ddemocratiaeth ar waith.

   Cyfrifoldeb aelodau unigol y tîm e-ddemocratiaeth fydd sicrhau bod eu meysydd gwasanaeth perthnasol yn ymwybodol o'r rhain a'r ffordd maent yn cael eu defnyddio.

   Eu cyfrifoldeb hwy hefyd fydd nodi sut y gellid ychwanegu at weithgaredd eu meysydd gwasanaeth o ddydd i ddydd, a'u gwneud yn fwy hygyrch drwy ymwneud digidol.

5. **Polisïau ac arweiniad**
   Mae polisïau ac arweiniad drafft wedi eu datblygu ar gyfer defnyddio'r safleoedd a ddefnyddir ar hyn o bryd. Bydd y tîm e-ddemocratiaeth yn adolygu'r rhain yn rheolaidd.

6. **Hyrwyddwr i'r Bwrdd Rheoli**
   Dylai'r Cynulliad Cenedlaethol gael hyrwyddwr e-ddemocratiaeth penodedig ar ei Fwrdd Rheoli (a'r Bwrdd Newid) a all ddangos dealltwriaeth gref o egwyddorion e-ddemocratiaeth a'u heffaith bosibl ar waith y Cynulliad Cenedlaethol.

7. **Adolygu polisïau ar fynediad i'r we**
   Mae prosiect UNO wedi galluogi gwneud arolwg o fynediad i'r we drwy'r holl sefydliad. Dylai pob hyrwyddwr e-ddemocratiaeth allu cael mynediad i'r safleoedd rhwydweithio cymdeithasol perthnasol a ddefnyddir gan y Cynulliad.

   Dylai pob maes gwasanaeth hefyd gael o leiaf un cyfrifiadur 'mynediad agored' ar ei lawr, yn ogystal â'r rheiny sydd yn y llyfrgell.

8. **Monitro gweithgaredd e-ddemocratiaeth**
   Caiff holl weithgaredd e-ddemocratiaeth y Cynulliad Cenedlaethol ei fonitro bob dydd, a chyflwynir adroddiad yn rheolaidd, ond dim llai nag unwaith y chwarter. Caiff hwnnw ei ddarparu i'r Comisiynwyr, i reolwyr ac i staff.

9. **Ymrwymiad o bob maes gwasanaeth**
   Dylai pob pennaeth maes gwasanaeth adolygu ei gynlluniau gwasanaeth er mwyn asesu sut y gellir ymgorffori egwyddorion e-ddemocratiaeth yn ei fusnes o ddydd i ddydd. Dylid cyflwyno'r ymrwymiad hwn i'r tîm e-ddemocratiaeth gan gynrychiolwyr y meysydd gwasanaeth unigol.

10. **Rhannu ein gweledigaeth a'n nodau**
   Er mwyn atgyfnerthu ymrwymiad y Cynulliad i ymwneud yn effeithiol â'r cyhoedd a rhanddeiliaid, dylid rhannu'r fersiwn hwn o'r weledigaeth sydd wedi ei gytuno gyda rhanddeiliaid penodol. Caiff eu hymateb a'u barn eu crynhoi a'u defnyddio i ychwanegu at amcanion y strategaeth pan gaiff y rheini eu hailadrodd.

4. Llywodraethu'r strategaeth e-ddemocratiaeth

Bydd mentrau e-ddemocratiaeth y Cynulliad Cenedlaethol yn canolbwyntio'n bennaf ar y cychwyn ar y cyhoedd a grwpiau o randdeiliaid a fydd wedi eu nodi'n glir, fel y cyfryngau a'r rheini sy'n ymwneud â materion cyhoeddus.

Caiff y gweithgaredd ei gydlynu gan y tîm e-ddemocratiaeth, o dan arweiniad Rheolwr y Cyfryngau, Brandio ac e-ddemocratiaeth.

Bydd y tîm e-ddemocratiaeth yn datblygu cynllun gweithredu o 12 mis yn seiliedig ar y strategaeth hon; mae'r costau wedi eu clustnodi o arian y flwyddyn o gyllideb 2010-11 a 2011-12.

Bydd y tîm e-ddemocratiaeth yn darparu gweithgaredd ymwneud, ond gall ddefnyddio staff eraill neu (weithiau) adnoddau allanol lle bydd angen. Bydd y tîm yn cyflwyno adroddiadau rheolaidd i'r Bwrdd Rheoli ar y cynnydd.

Bydd y tîm e-ddemocratiaeth yn cynhyrchu'r polisïau a'r arweiniad i gefnogi'r strategaeth e-ddemocratiaeth, a bydd yn eu rheoli. Bydd y tîm hefyd yn nodi anghenion hyfforddiant ar gyfer staff i'w helpu i ymgymryd â'r gwaith o ymwneud digidol effeithiol.

Bwrdd Rheoli'r Cynulliad a Chomisiwn y Cynulliad yn y pen draw fydd yn gyfrifol am gymeradwyo polisïau ymwneud digidol corfforaethol. Hyn ddylai'r meysydd blaenoriaeth fod:

- **hyrwyddo gweledigaeth, nodau ac amcanion strategaeth y Cynulliad ar gyfer e-ddemocratiaeth;**
- **sefydlu polisïau cymryd rhan ac arweiniad cysylltiedig ar gyfer ymwneud a'r staff;**
- **addysgu penaethiaid gwasanaeth a rheolwyr llinell i reoli staff sy'n cymryd rhan mewn ymwneud digidol;**
- **cefnogi mynediad priodol i'r we a hyrwyddo technoleg hwyluso; a**
- **hyrwyddo enghreifftiau o arfer da gan ddeddfwrfeydd a chyd-destunau eraill.**

Er mai staff y Cynulliad fydd yn darparu ymwneud digidol, i fod yn llwyddiannus bydd angen cefnogaeth ac arweiniad gweladwy gan gyfarwyddwyr a phenaethiaid gwasanaeth y Cynulliad Cenedlaethol. Dylai Comisiynwyr ac uwch reolwyr annog staff drwy gyfranogi'n uniongyrchol eu hunain yng ngweithgaredd ymwneud digidol corfforaethol y Cynulliad Cenedlaethol.

5. Risgiau

Gall technoleg newydd fod yn agored i'w cham-drin a'i chamddefnyddio. Er enghraifft, mae'r ffaith fod hyd yn oed y safleoedd mwyaf sefydledig mor newydd yn golygu bod dysgu sut i'w defnyddio yn y ffordd orau yn dal i ddigwydd 'wrth fynd ymlaen', ac nid oes cynseiliau wedi eu gosod gan ddeddfwrfeydd neu gyrff llywodraethu eraill.

Rydym wedi ceisio lleihau risgiau (er na allwn eu dileu) drwy ddatblygu polisïau ar ddefnyddio technolegau a gwefannau newydd.

Fodd bynnag, y risg fwyaf yn y strategaeth hon yw peidio â gweithredu'r argymhellion sydd ynddi, ac yn anad dim achosi i genhedlaeth sy'n tyfu droi ei chefn ar y broses ddemocrataidd. Os na fydd y Cynulliad yn symud i ymwneud â'r ffigurau demograffeg hynny sy'n draddodiadol wedi cadw draw oddi wrth y Cynulliad a'i waith, ni fydd y pellter hwnnw ond yn parhau ac yn cynyddu.

Mae angen i'r Cynulliad symud yn gyflym i gysylltu â 'brodorion' digidol tra byddant yn ifanc, er mwyn i hyn ddod yn rhan o'u hymwybyddiaeth ddiwylliannol fel dinasyddion Cymru. Heb symud rhagor o gynnwys ar-lein – fel y gall unrhyw un sydd â chysylltiad rhyngrwyd gael gafael arno – bydd yn fwyfwy anodd i ateb cyhuddiadau fod y Cynulliad yn canolbwyntio ar Gaerdydd ac yn methu cynrychioli Cymru gyfan.

Yn ogystal, mae yna risg i enw da y Cynulliad, lle caiff ei weld fel rhywbeth amherthnasol i gymdeithas fodern oherwydd y syniad ei fod yn gwrthod mabwysiadu'r hyn sydd erbyn hyn wedi dod yn dechnegau cyfathrebu prif-ffrwd.

6. Staffio a Chostau

6.1 Staffio

Caiff gweithrediadau'r tîm e-ddemocratiaeth o ddydd i ddydd eu harwain gan Olygydd Gwefan y Cynulliad Cenedlaethol, gydag arweiniad strategol gan Reolwr y Cyfryngau, Brandio ac e-ddemocratiaeth. Bydd y tîm hwn yn parhau i arwain wrth nodi sianelau a thechnegau cyfathrebu digidol effeithiol a chost-effeithiol.

Fodd bynnag, wrth i egwyddorion y strategaeth hon gael eu cynnwys yn ffyrdd arferol y Cynulliad o weithio, bydd gan bob maes gwasanaeth rywfaint o gyfrifoldeb dros ei gweithredu. I'r diben hwnnw, dylid cael hyrwyddwyr e-ddemocratiaeth ar draws meysydd gwasanaeth, a dylai'r rheini sicrhau bod cyfleoedd ar gyfer ymwneud arloesol yn cael eu nodi ac yn dod i sylw Rheolwr y Cyfryngau, Brandio ac e-ddemocratiaeth.

Mae nifer o feysydd gwasanaeth eisoes yn gwneud hyn, ac mae'r strategaeth yn ceisio cydnabod yr arloeswyr hyn, gan annog meysydd gwasanaeth eraill hefyd i ymdrin â chyfathrebu mewn ffordd debyg.

Yn unol â pholisi'r Cynulliad ar yr iaith Gymraeg, bydd yr holl gyfathrebu, gan gynnwys cyfathrebu digidol ar-lein, yn hollol ddwyieithog. Fodd bynnag, ni ragwelir y bydd hyn yn ychwanegu'n sylweddol at unrhyw ofynion cyfieithu.

6.2 Cost

Mae'r strategaeth wedi cymryd i ystyriaeth y gostyngiad cyffredinol o 5 y cant yn y gyllideb am 2011-12 a'r gostyngiad cronnus arfaethedig o 20 i 25 y cant erbyn diwedd 2014-15.

Mae costau ymwneud digidol cyffredinol yn fach – mae'r rhan fwyaf o sianelau a gwasanaethau'n rhad ac am ddim i gofrestru gyda nhw, eu cyrchu a'u defnyddio. O ganlyniad, rhagwelir y gellir gweithredu'r strategaeth hon o fewn y cyfyngiadau cyllideb hyn.

Byddai unrhyw ddadansoddiad o fudd o ran cost yn dangos bod y perygl i enw da'r Cynulliad o beidio â manteisio ar y technegau cyfathrebu hyn yn fwy na'r arbedion cost bychan cysylltiedig o beidio ag ymgymryd â'r gwaith hwn.

Ar hyn o bryd, amcangyfrifir bod costau gweithredu cyllideb e-democratiaeth y Cynulliad tua £5k i £10k am y 12 mis cyntaf; mae'r arian hwn wedi ei glustnodi o'r gwariant o fewn y flwyddyn.

7. Amserlen ar gyfer cyflawni

Dyma fydd yr amserlen ar gyfer cyflawni strategaeth e-ddemocratiaeth y Cynulliad Cenedlaethol:

Cychwyn – o fewn tri mis

- **enwi tîm e-ddemocratiaeth penodedig sy'n cael ei yrru gan amcanion**
- **datblygu cynllun gweithredu 12 mis**
- **nodi sianelau ac offer priodol**
- **datblygu arweiniad a pholisïau ar gyfer eu defnyddio**
- **cychwyn rhaglen o ymwneud e-ddemocratiaeth rheolaidd**

Atgyfnerthu – o fewn chwe mis

- **ymgorffori egwyddorion a gweithgaredd e-ddemocratiaeth ym musnes arferol y Cynulliad**
- **cynyddu amlder a dyfnder gweithgaredd e-ddemocratiaeth**
- **sefydlu meincnodau ar gyfer gwerthuso defnydd ac ansawdd**

Arloesedd – o fewn 2 mis

- **dechrau 'trwyddedu' gweithgarwch e-ddemocratiaeth arfer da ar draws meysydd gwasanaeth y Cynulliad.**
- **rhannu syniadau ac arfer da gydag Aelodau'r Cynulliad**
- **rhannu syniadau a'r hyn a ddysgir gyda rhanddeiliaid allanol, fel sy'n briodol**
- **adolygu'r strategaeth ar e-ddemocratiaeth yng ngoleuni datblygiadau, ac ailddatblygu rhestr o amcanion ar gyfer y cyfnod nesaf**

8. Allbynnau

Rhagwelir y bydd yr allbynnau dilynol yn deillio o'r strategaeth hon:

- **strategaeth a chynllun gweithredu;**
- **tîm darparu craidd, a rhwydwaith ehangach o gynrychiolwyr adrannol;**
- **set o bolisïau a thargedau;**
- **rhaglenni hyfforddiant ac arweiniad;**
- **cyfrifon corfforaethol a phroffiliau ar wefannau cyfryngau cymdeithasol;**
- **cynnwys digidol i gael ei ddefnyddio ar safleoedd corfforaethol ac o gwmpas y we;**
- **adroddiadau monitro a gwerthuso; a**
- **defnyddiau astudiaethau achos.**

9. Gwerthuso a monitro

Dylai ymwneud digidol effeithiol drwy gyfrwng e-ddemocratiaeth y Cynulliad Cenedlaethol gael ei werthuso yn erbyn meincnodau penodol i fesur ei effeithiolrwydd.

9.1 Dangosyddion Perfformiad Allweddol

Gallai gweithredu strategaeth e-ddemocratiaeth y Cynulliad Cenedlaethol arwain at nifer o ganlyniadau cadarnhaol. Isod gwelir rhai dangosyddion perfformiad a awgrymir, o ran ansawdd a maint. Dylai rhestr ddiffiniol - ac arweiniad ar sut y gellir eu mesur – gael ei datblygu gan y tîm e-ddemocratiaeth a chael ei halinio â gweithgareddau penodol:

- **gwell dealltwriaeth o swyddogaeth y Cynulliad Cenedlaethol;**
- **eglurder ynglŷn â'r gwahaniaeth rhwng y Cynulliad Cenedlaethol a Llywodraeth Cymru;**
- **mwy o draffig i dudalennau allweddol ar wefan y Cynulliad Cenedlaethol;**
- **cynyddu nifer yr ymatebion i ymgynghoriadau;**
- **mwy o dueddiad i gymryd rhan mewn ymholiadau;**
- **enw gwell i Aelodau'r Cynulliad;**
- **mwy o bobl yn mynd i bleidleisio; ac**
- **yn y blaen**

9.2 Metricau ar-lein

Mae yna hefyd nifer o fetricau ar gael inni y gellir eu defnyddio i werthuso effeithiolrwydd y strategaeth e-ddemocratiaeth.

Gall y rhain, er enghraifft, fesur argraffiadau dalennau, ymwelwyr unigryw, faint o amser a dreulir ar bob dalen, nifer yr ymwelwyr sy'n dod yn ôl, lleoliad ein hymwelwyr, pa dudalennau sydd fwyaf poblogaidd, ac yn y blaen. Byddai angen i'r Cynulliad feincnodi'r ffigurau hyn i weld pa effaith mae'r ymdrechion cyfathrebu adnewyddol yn ei chael ar y data.

Bydd hefyd yn bosibl mesur nifer y rhyngweithrediadau y mae'r Cynulliad Cenedlaethol yn eu cael drwy safleoedd rhyngweithio cymdeithasol, gan gynnwys nifer y bobl sydd wedi dewis dilyn amrywiol broffiliau rhwydweithio cymdeithasol y Cynulliad.

9.3 Ansawdd yn ogystal â nifer

Bydd y tîm e-ddemocratiaeth hefyd yn datblygu metricau ansawdd i asesu gweithredu'r strategaeth e-ddemocratiaeth. Gallai'r rhain gynnwys nifer y sylwadau adborth cadarnhaol yn erbyn y rhai negyddol; gellid ystyried hefyd gael arolygon defnyddwyr ar wefan y Cynulliad – cyn datblygu'r safle newydd ac wedyn.

9.4 Monitro

Bydd y tîm e-ddemocratiaeth yn datblygu adroddiad gwerthuso i gynnwys yr holl weithgareddau yn ystod 12 mis cyntaf y strategaeth. Dylai hwn fod ar gael i'r cyhoedd, hwyrach fel rhan o adroddiad blynyddol y Cynulliad Cenedlaethol.

10. Cydnabyddiaeth

Er mwyn llunio strategaeth eang a chynhwysfawr, mae'r papur hwn wedi ei osod ynghyd ac ychwanegu ato gan gyfarfodydd a thrafodaeth gyda nifer o feddylwyr ac arloeswyr yn y cyfryngau cymdeithasol a thechnolegau ar-lein.

Ymhlith yn rheini mae'r canlynol: Swyddfa'r Cabinet, Grŵp Digidol Trawsbleidiol y Cynulliad Cenedlaethol, Ofcom, Llais Defnyddwyr Cymru, y Swyddfa Dramor a'r Gymanwlad, COI, Senedd y DU, Gwasanaeth Addysg y Senedd, Cymdeithas Hansard, Ysgol Diwydiannau Creadigol a Diwylliannol Caerdydd, Rhwydwaith Cyfathrebu'r Llywodraeth, Race Online 2012, Wisekids, Crocstar Media, NativeHQ a Marc Webber.